

KERKNIEUWS.

GEREFORMEERDE KERKEN.

Tweetal te:

Delfshaven (vac. P. Nomen): Dr. E. D. Kraan te Vlaardingen en J. H. Kuiper te Drachten.
Middelburg: B. van Halsema te Ennebo en W. H. den Harting te Huizen bij Leeuwarden.

Beroepen te:

Delfshaven: Dr. E. D. Kraan te Vlaardingen.
Dordrecht: Th. Kuipers te Bollen.
Drachtster Compagnie en Zoutkamp: Th. Boersma, cand. te Huizen bij Leeuwarden.
Hoevelicht: H. Hoekstra, cand. te Zwartsluis.
Middelburg: W. H. den Harting te Huizen bij Leeuwarden.
Ottoland: J. v. d. Leek, cand. te Hoon.
Slikkerveer: P. Prins te Oostwold (Old).
Surhuisterveen: J. H. Staal te Garredevaer.

Aangenomen naar:

Doorn: J. W. Esselink te Rindshoven.

Bedankt voor:

Anna Jacobapolder en Giesken Rijswijk: B. Telder te Vianen.
Hasselt: D. Ringvahl te Leimuiden.
Nieuwduin: J. W. van Tol te Scharenijke.

Afscheid van:

Middelburg: J. H. Telkamp, Tekst Jes. 50:10 en 11.

Jubilaea:

14 Dec.: H. de Bruyn te Nieuwduin 25 jaar.
18 Dec.: M. Roosboom te Voorburg 40 jaar.

Overleden:

W. Pera, Em. pred. v. Soerabaja, 69 jaar.

De Gereformeerden in Dares.

Dezer dagen vergaderde te Utrecht een klein comité, onder voorzitterschap van Dr. W. G. Harrold, te Amsterdam, ter bespreking van de belangen der Gereformeerde patiënten in Dares.

Besloten werd, pogingen aan te wenden om financiële steun van de Geref. Kerken te ontvangen, tevens zoo mogelijk door prediking en bezoek van Geref. predikanten uit ons land, de patiënten die daar verpleegd worden en leden van der Geref. Kerk, van geestelijke verzorging te voorzien.

De Asser besluiten.

In de laatste gehouden vergadering van de Classis Wilschoten der Geref. Kerken werd, aldus de „Stand.“, een voorstel van de Kerk van Oosterwold, om het bestuur der vorige vergadering, om aan de ambtsdragers binnen de Classis een verklaring voor te leggen, houdende betuiging van ineenstemming met de besluiten der Asser Synode in te trekken, verworpen. De Classis besloot echter terwille van conscientiebezwaren van de sterke minderheid daartegen, dit besluit niet af te voeren.

„GEREF. KERKEN IN HERSTELD VERBAND“

Aangenomen naar:

Baarn: C. Vermaat te Makkum.

CHR. GEREFORMEERDE KERK.

Beroepen te:

Baarn: A. H. Hilbers te Enschede.
Makkum: B. Oosthoek te Soest.

Bedankt voor:

Dordrecht: H. Biesma te Groningen.

GEREFORMEERDE GEMEENTEN.

Beroepen te:

Leiden: M. Hofman te Krabbendijk.
Vlaardingen: J. Overduin te Werkendam.

Bedankt voor:

Angtekerke: H. A. Minderman te Lisse.

NEDERLANDSCHE HERVORMDE KERK.

Beroepen te:

Breda (toez.): F. M. Muller te Gorinchem.
De Wijk (toez.): H. Bax, cand. te Den Haag.
Enter: A. G. Oosterhuis te Ennst.
Garderen: N. C. Bakker te Benesloep.
„Grevelduin-Capelle“: W. Rijnburger, cand. te Utrecht.
Heerde (toez.): G. de Vries te Oosterend (Fr.).
Katwijk aan Zee: F. H. van Oosten te Feijenoord.
Noordwilde (Gr.): J. B. Stratingh te Hoogebeintum.
Nunspeet: A. Altena te Rijnsburg.
Ouddorp: J. E. Klomp te Oldebroek.
Putten op de Veluwe (2e pred. plaats): J. Ronze te Hoogland.
Puttershoek: H. Ewoldt te Baamsdonk.
Utrecht (vac. Dr. M. Woudstra): J. H. Grolle te Hillegom.
Wesinge-Sanwerd: J. C. P. van Erkel te Noordhorn.

Aangenomen naar:

Gendern: Mr. E. D. G. v. d. Horst te Hoek van Holland.
Randwijk: F. van Asch te Den Ham.
Ter Aar: C. Vlasblom te Drieveen.
Tienhoven (U.): W. Okken te Urk.

Bedankt voor:

Amstelveen: H. P. Fortgens te Voorschoten.
Goudriaan en Ottoland: C. Vlasblom te Drieveen.
„Grevelduin-Capelle“: C. J. v. d. Graaf te Ameide.
Gransbergen: J. P. van Loosdrecht te Steenwijk.
Nijkerk: H. A. de Geus te Waddinxveen.
Oostzaan: F. W. Boers te Abbekeerk o.a.
Parrega: W. Okken te Urk.
Piermarck en Warmenhuizen: E. D. Spiegelberg te Edmond-Einnen.
Schiedam: J. H. Grolle te Hillegom.

Intrede te:

Aalten: J. W. Dippel, Tekst Ps. 122:9.
Heider: J. D. v. d. Veen, Tekst Ps. 25:2.
Lutjegast: H. Prins, Tekst 2 Cor. 5:18.

Afscheid van:

Gransbergen: Th. J. K. Israël, Tekst Matth. 28:20.
Heinenoord: J. H. Wessel, Tekst Joh. 10:16 gsd.

Overleden:

Dr. C. J. Montijn, Em. pred. v. Alkerk, 74 jaar.

opervlak, eigenlijk alleen den tekst-pericoop nabehoudend.

De heele liturgie maakte op ons den indruk van maakwerk en ware er niet de solo van Dora Kruij en het kwartet geweest en vooral de stilte, waarin we werden uitgenoodigd, onze dooden te herdenken, ons hart was bij deze herdenking der afgestorvenen konid belevend.

Blijft de kansel niet meer hoofdelement van den protestantschen eredienst? Wij vragen het, omdat de Grentzberg misschien 20 minuten op den kansel verbleef en verder met zijn collega onder den preekstoel doende was, beiden staande aan een lessenaar.

Een merkwaardig oordeel, voorwaar, al raakt het nog slechts den uitwendigen vorm.

Inderdaad een bedroevend verschijnsel, wel geschikt om het veelvuldig geroep om uitbreiding van liturgische handelingen nauwlettend te bezien.

Ds Wisse's mystiek.

Dr. Kraan gaf zijn slotartikel. Hij zegt:

Voor mijn bewustzijn staat het echter zoo: Ds Wisse is van zijn Gereformeerde afkomst en vorming nog niet geheel losgekomen. Een tweedheid woont in zijn binnenste. Hij neemt uit tweeërlei gedachtenwereld ideeën over, en zonder deze in haar volle strekking door te denken, laat hij ze onverzoend en vaak in tegenstelling met elkander, staan.

Wanneer in den docent van Apeldoorn de Christelijk-Gereformeerde predikant begint te schrijven, sloot men slag op slag op uitlatingen, waarbij ook terstond de kritiek zich verheffen moet. Maar wanneer de oud-leerling der Kamperschool, de discipel van Bavinck, de ex-dominie bij de Gereformeerde kerken, weer in hem wakker wordt, doet hij uitlatingen, waarbij men vraagt: begrijpt Ds Wisse dan den inhoud en de strekking van zijn eigen woorden niet? Verstaat hij dan niet, dat, als dit een waar is, hij zelf het andere, dat hij ook geschreven heeft, onverzoend en dat het een met het ander onverenigbaar is?

Even later:

Indien de betere uitlatingen van Ds Wisse op dit punt in dezen Schriftuurlijken zin verstaan mogen worden, zal hiervan drieërlei het gevolg zijn.

a. Ds Wisse zal, klaar inziende, dat alle openbaring Gods ons door middel van den Christus geschonken werd, niet meer doen alsof het mogelijk is, met God te doen te krigen zonder met Christus in aanraking te zijn geweest; alsof er kennis van en ontmoeting met God buiten Hem bestaanbaar zou wezen (blz. 13). Ik weet wel, dat het voor 't bewustzijn van sommige bekrommenen soms anders staat. Maar het zal dan ook de taak van den zieleherder wezen, hun hierin helderder Schriftuurlijk inzicht te verschaffen; en in ieder geval moet hij het nalaten dit als het normale, als het van God geordende voor te stellen.

b. Ds Wisse zal voortzetsen de gedachte, dat de kennis van zonde vooral gaat aan onze kennis van Christus; maar zal omgekeerd consequent doorvoeren deze waarheid dat alleen uit onze kennis van den Middelaar en Dienst arbeid ons de zondekennis toekomen moet.

c. En hiermee zal Ds Wisse ook niet langer den indruk vestigen, alsof kennis van zonde en kennis van verlossing zoo ver uit elkander liggen, en alsof de mensch zijn verlorenheid zou inzien zonder nog enig besef van genade of vergeving te hebben. Ds Wisse moge letten op den catechismus, die aan Zondag 2 Zondag 1 laat voorafgaan; en die wel zegt, dat de kennis der ellende uit de wet is, maar die tegelijk in antwoord 4 ons den inhoud der wet ontvouwt, in verband met de openbaring door den Christus. Buiten alle genade en ook buiten alle kennis van genade zijn we in de ellende en in de droefheid naar God nooit.

II. Een goede gedachte vinden we wederom op blz. 28-29. Nooit komt — zegt Ds Wisse daar — een van Gods weldadigheden in ons bezit, dan in den weg van het geloof. En nooit komt er eenige weldaad in ons bezit dan uit den persoon van Christus. Eerst moeten wij deel krijgen aan Zijn persoon en zoo aan al Zijn weldaden.

Aan het slot van zijn boekje (blz. 143 en 144) zegt Ds Wisse waar de groote betekenis van het geloof aldus: Wanneer weet men, dat het geloof komt en dat „geloof“ geloof is? Als men geloof, d.w.z. als het geloof werkzaam is, in de daden des geloofs dan sluit dit meteen de beantwoording van zulk een vraag in.

In die daad is de ervaring, het kenmerk de bewustheid, kortom alles. Wie geloof heeft en bezit, en nog knusser het Ds Wisse zich uit in 1920: Men kan gerust zeggen, als iemand zich in den breede onledig houdt met vragen, als: waarbij kan ik het nu weten, dat... enz. — hij op dat oogenblik niet bezig is, de acte des geloofs zelf te oefenen. (Uit het „Zieleleven“, blz. 45.) Gij zoudt dit lezende, terstond met Ds Wisse geheel mee willen gaan, indien hij nu ook maar de consequentie's van zulke uitspraken lijnrecht doorvoert. Maar ziet als het hiernaar toekomt laat hij u op eens in den steek en slaat hij toch andere wegen in.

Ik herhaal bij dit punt nu maar niet, dat Ds Wisse zich zuiverder had behooren in te denken, wat het betekent dat wij aan al de weldaden en dus ook aan de weldaad der droefheid naar God, geen deel krijgen dan uit den persoon van Christus.

Maar wel wij ik op twee andere punten.
a. Indien het waar is — en 't is waar — dat geen van Gods weldadigheden in ons bezit komt dan in den weg des geloofs, dan geldt dit ook van de weldaad van het schuldbeuustzijn. Wij zijn niet bedroefd naar God, om tot geloof te komen. Maar omdat wij reeds gelooven, daarom zijn wij bedroefd; en wij gelooven ook, opdat wij dieper bedroefd mogen worden. Droefheid naar God, dezen naam waardig, buiten geloof, bestaat er niet.

b. Indien wij inderdaad in het geloof alles bezitten, de ervaring, de bewustheid, het kenmerk, dan is ook de voornaamste taak van den zieleherder om tot

het gelooven op te wakken en met motieven op te speuren, waarom mag en moet worden geloofd. En toch — hoeveel bevestigingen legt Ds Wisse juist niet aan het eenvoudig geloof in den weg. „Klinkt wel mooi als hij zegt, dat de mensch zijn laatste grond niet van zijn ervaringen en bevindingen moet maken (blz. 143), maar het ontga den lezer niet, dat Ds Wisse niet kortweg van grond, maar van laatste grond spreekt. Het geloof heeft dus grond, ook in de ervaringen en bevindingen, en niet uitsluitend in het Woord des Heeren? Waar om plaats? Ds Wisse ons niet rechtstreeks voor de majesteit van het Woord Gods om geheel onderwerping daaraan van ons te eischen?

Waarom drijft hij ons niet den weg des geloofs op en waarom houdt hij ons op met allerlei welken-igheden, waarvan hij zelf vroeger gezegd heeft: om een kenmerk een kenmerk te kunnen noemen, om er van te kunnen zeggen, dat wij ze bezitten, moet het licht Gods er op vallen, moeten wij oordeel des onderscheids, verlichte oogen des verstands hebben; alleen de geestelijke mensch kan ze onderscheiden. Maar in dat geval hebben we ze dan ook niet meer noodig (spatieering van mij) om er uit op te maken of wij in het licht wandelen. (Uit het „Zieleleven“, blz. 58.)

Deze hoogstaande kritiek heeft vooral in deze opmerkingen toch wel getoond de billijkheid te willen.

Over de G. S. B. en Barth en Assen.

In Fraternitas las ik het volgende artikel van de Redactie voor N. D. D. D. (studentencorps van de Vrije Universiteit):

Want wie de beslissingen van de Geref. Kerken van 1926 te Assen aanvaardt, is niet van oordeel, dat een vereniging, die haar d.l. Assens uitspreken, die belijdenis-uitspraken waren, als basis neemt van haar corpeleven, gevaar zou opleveren of in een verkeerde richting voerpen zou. Komt de motie in stemming, dan zullen velen om hun belijdenis en persoonlijk overtuiging niet „tegen de Synode“ stemmen.

Later:

Als 't waar is, dat onkenen in de G. S. B. zich b.v. bestid naar Barth willen oriënteren, dat brengt dat op den duur een gevaar mee. Wanneer we eigen oordeel op zij zetten en afgaan op wat Geref. theologen van hem zeggen, dan rijst de vraag: Is een Barthiaan Geref.? En zoo niet, moet dan de basis nog breder gemaakt? Ons dunkt van niet. Als Barth niet Gereformerd is, dan moeten we dat wel degelijk erkennen en niet door zijn „treffende vroomheid“ en „grijseligen ernst“ ons laten afvoeren van ons geloofstandpunt.

De heer Hilderink heeft gezegd, dat wanneer hij viel, zijn partij niet meer „gleichberechtigti“ is. Hij wilde i.d. Senatenmotie alleen maar zien een conge uit heel de Beweging en al het corpe. Met velen oordeelen we, dat deze houding verkeerd is. De daad der Senaten was zuiver tactisch. Het was voor N.D.D.D. onmogelijk Hilderink nu te handhaven, omdat hij door zijn openlijk partij kiezen voor den kring Gerefkerken als afgevaardigde persona grata „af“ werd. Daarmee is allerminst gezegd, dat N.D.D.D. nooit meer een lid naar het A.B. zal afvaardigen, dat zich oriënteert naar het H. Verband. Maar in de gegeven omstandigheden heeft de Senaat dezen maatregel noodig geacht. Het is toch af te dwars, hoe men het ook keert, dat van een afgevaardigden-groep van 4 personen wellicht meer dan de helft den „geest“ van Assen verloor en 't werd noodig tijd, dat, terwijl we nog staan voor de vraag of de beroemde Gleichberechtigung wel zin heeft, dan toch in ieder geval die gedachte ook in praktijk werd gebracht. De minderheid beweert nu in een boek gedrukt te zijn. Het is niet waar. In werkelijkheid had tot nu toe de meerderheid lang niet ten volle haar deel van 't gelijke recht en dit is door Senaten-motie met wat daarop in 't Corps is gevolgd tot meer juiste verhoudingen terug gebracht. Dat levert pas een zekere waarborg voor het behoud van de eenheid.

Daarom zijn menschen noodig, die niet zich geroepen achten te scheuren, maar die principieel de zaak aanvaardt, d.w.z. eerst even afwachten en dan, sluitend op hun Corps, den „G.“ in G. S. B. ongeroerd bewaren en in haar verenigen Kerkelijk Gerefkerke. Chr. Gereformeerde, Hervormd Gerefkerke, Oud-Gereformeerde en zoo mogelijk ook Gereformeerde uit het „H. Verband“.

Ik acht het mijn plicht, thans ook voor deze stemmen de aandacht te vragen.

Redactie voor N. D. D. D. zijn in het studentenblad thans de H.H. P. G. Kunst en J. C. Hagen.

K. S.

BOEKBESPREKING.

„Op leven en dood in het Oerwoud van Kameroen“, door H. van Lennep.

Nog juist tijds, om er de aandacht op te vestigen met het oog op de Kerstuitdeelingen, verscheen bovengenoemd boek bij de N. V. Algemeene Boekhandel voor inwendige en uitwendige zending te Den Haag. Het boek, in keurigen band uitgegeven, is een vervolg op „Nisa, de neef van den tovenaars“. Het is bestemd, volgens het prospectus, voor kinderen van 11—16 jaar. Het verhaal is boeiend, pakkend, en brengt in aanraking met het zendingswerk in Kameroen; mede daarom is het van harte aan te bevelen. De omvang is 192 bl., 4 mooie platen op getint kunstdruk versieren het; gebonden in keurigen stempelband kost het slechts f 1.90, en bij tien of meer ex. slechts de halve prijs: f 0.95. Bovendien is het ook in geheel linnen stempelband te verkrijgen voor f 2.50. Het is een verblijdend verschijnsel, dat de zendingsuitgaven voor onze jeugd zoo toenemen: en de zendingsboekhandel, onder leiding van den heer Van Seters, levert uitstekend werk.

J. D. W.

in. Wat ant-
het:
achten inzen-
l Gods en he-
leidster zijn.
„dag“, „bo-
cenis voor het
rd loslaat, is
Assen heeft
k gelden voor
eft, is met al
e. Weer klinkt
Maar d a a r
edt altijd be-
orden in zijn
st tot den bij-
die niet aan
nwel geeft de
leeren stellen,
t e n s c h a p
a a r: wat de
heel wat an-
verstaan, dan
n al vergreep
heeft gekozen
aan.
n zeggen:
was goed. Al-
En wat Assen
is consequent door-
rel concludees-
d plaatsen wil
het telkens
adpunt is ten
lopend mis-
e“ brengt men
meestal blijft
cht“ heel wat
t — uit Ame-
the tendenzen,
schrijft:
op, dat men in
derlinge nieu-
ds Grentzberg,
d over de ver-
ten.
een blad dat
olgende merk-
van de wijze,
id.
nde:
bben den vra
voor het over-
t in den geest
doordat zij de
omniskensbaar
bootings kreeg
nten opdraden,
apje verder en
over Openb. 5
ind; zij behau-
n Levens, zeer

AART SMIT.